

VYBRANÉ PROBLÉMY MIKROREGIONÁLNYCH ZDRUŽENÍ OBCÍ NA SLOVENSKO-UKRAJINSKOM POHRANIČÍ

Martin ANGELOVIČ¹, VLADIMÍR BENČ²

Abstract: *In our paper we provide the analysis of a questionnaire survey, carried out among the community mayors that are located on the Slovak side of the Slovak-Ukrainian border. We focus on four areas: cooperation between the communities and border, municipalization of communities, euroregion and location of communities at the border. We offer brief characterization of the problems and suggest possible solution for each of the areas we focus onto.*

Key words: *community, microregion, border, municipalization*

ÚVOD

Mikroregionálna spolupráca obcí predstavuje významnú formu medziobecnej spolupráce, ktorá môže zmierňovať marginálnu polohu prihraničných obcí a v niektorých prípadoch môže viesť k prirodzenej municipalizácii. Medziobecná spolupráca je životne dôležitá hlavne pre malé a stredne veľké obce na slovenskej východnej hranici, ktoré sa okrem ekonomickej a administratívnej neefektivity prevádzky a poskytovania verejných služieb (Viac viď napr. v: Šikula, M. (ed.) (2010), musia borit' s viacerými problémami vyplývajúcimi aj z ich polohy pri schengenskej hranici. Na slovenskej strane slovensko-ukrajinského pohraničia vznikli štyri mikroregionálne združenia obcí. Cieľom príspevku je zhodnotenie fungovania týchto mikroregionálnych združení na základe realizovaného anketového prieskumu medzi starostami obcí v mesiacoch október až november 2010. Chceme tiež poukázať na problémy cezhraničnej spolupráce mikroregionálnych združení obcí na slovensko-ukrajinskej hranici a navrhnúť riešenia vo vybraných oblastiach. V rámci anketového prieskumu sme sa rozhodli venovať štyrom oblastiam problémov – medziobecnej spolupráci, municipalizácii, euroregiónom a polohe obcí.

CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONÁLNEJ SPOLUPRÁCE

Termín mikroregión (v zmysle mikroregionálneho združenia obcí) sa dnes používa často, napriek tomu nie je jednoznačne definovaný. Ucelený pohľad na charakteristiku mikroregionálnych združení ponúka viacero autorov.

Spišiak (in Gajdoš 2004) definuje mikroregión ako základnú geografickú jednotku, ktorá zdieľa spoločnú ekonomickú, sociálno-kultúrnu a v neposlednom rade aj environmentálnu problematiku. Geografická jednotka je pritom schopná vytvoriť vlastný identický rozvojový program na báze využitia miestnych zdrojov a inovatívnych postupov. Poskytuje možnosť pre neskoršie vytváranie municipalít, ktoré autor charakterizuje ako

- 1 **Mgr. Martin Angelovič**, Katedra geografie a regionálneho rozvoja, Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešovská Univerzita, ul. 17. novembra 1, 081 16 Prešov, E-mail: angelovic.martin@gmail.com
- 2 **Ing. Vladimír Benč** Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n.o., Hlavná 11, 080 01 Prešov, E-mail: benc@sfpa.sk

sídelné zoskupenie vytvárajúce základný sociálno-hospodársky celok tvorený viacerými obcami, ktoré naň delegujú niektoré svoje kompetencie. Vznik mikroregionálnych združení nie je zatiaľ motivovaný procesmi municipalizácie, teda spoločného riadenia správy vecí verejných. Tieto snahy sú skôr výsledkom potreby pri presadzovaní a realizácii konkrétnych záujmov participujúcich obcí (Pustá, Nemethyová 2010).

Krnáč (2004) vymedzuje mikroregión ako inštitúciu s vlastnou organizačnou štruktúrou, v ktorej je združených niekoľko obcí spojených ekonomicky alebo geograficky, aby spoločne riešili určité nad obecné problémy alebo plánovali svoj rozvoj. Združenia obcí mikroregiónu majú charakter dobrovoľných nepolitických záujmových združení právnických subjektov alebo občianskych združení (Pustá, Nemethyová 2010).

Pod mikroregiónom môžeme rozumieť aj dobrovoľné združenie obcí a miest za účelom riešenia spoločných problémov a za účelom hľadania spoločných ciest rozvoja príslušného územia. Často sa slovo mikroregión nachádza aj v názve tohto združenia, čím pravdepodobne chcú združené obce zvýrazniť svoju príslušnosť k danému geograficky vymedzenému územiu (Mikroregióny SR).

Ani z právneho hľadiska nie je termín mikroregión na Slovensku jednoznačne zadefinovaný. Mikroregióny na území Slovenskej republiky s formálnym statusom majú tri rozličné právne formy na základe troch právnych predpisov:

- Občianske združenie, podľa zákona č. 83/1990 Zb.
- Nezisková organizácia, podľa zákona č. 213/1997 Zb.
- Združenie právnických osôb, podľa zákona č. 369/1990 Zb.

V zmysle uvedených zákonov je predmetom činnosti takýchto združení zvyčajne oblasť sociálnych vecí, starostlivosti o životné prostredie (predovšetkým zhromažďovanie, odvoz a spracúvanie komunálneho odpadu, odvádzanie a čistenie odpadových vôd), miestna doprava, oblasť školstva, kultúry a miestny cestovný ruch; svojou činnosťou združenie obcí napomáha vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí, ako aj úloh vyššieho územného celku. Vidiecke mikroregionálne združenia vznikajú aj preto, aby mohli efektívne pripraviť rozvojové programy za účelom zvýšenia kvality života na vidieku (Mikroregióny SR).

Vo všeobecnosti teda môžeme konštatovať, že pod pojmom mikroregión najčastejšie rozumieme dobrovoľné združenie obcí a miest zoskupených za účelom riešenia spoločných problémov a za účelom hľadania nových možností pre rozvoj príslušného územia. Vznik týchto združení súvisí aj so skutočnosťou, že v súčasných podmienkach dokáže len málo obcí zabezpečiť celú škálu služieb a pre propagáciu svojho územia. Zoskupovanie obcí a miest do mikroregiónov preto predstavuje efektívne riešenie, ktoré môže prispieť k zvýšeniu kvality života na vidieku (Pustá, Nemethyová 2010).

Vznik týchto združení podľa Pustej (2011) súvisí so skutočnosťou, že iba málo obcí dokáže zabezpečiť celú škálu služieb a propagácie svojho územia, čo ich vedie k zoskupovaniu sa do mikroregiónov, ktoré má napomôcť zvýšeniu kvality života obyvateľov vidieka.

METODIKA

Podkladom pre príspevok bol anketový prieskum v rámci 35 obcí a jedného mesta na slovenskej strane slovensko-ukrajinskej hranice. Anketa bola určená pre starostov obcí. Každá z anketovaných obcí je súčasťou jedného zo štyroch mikroregionálnych združení

obcí, ktoré majú priamy kontakt s hranicou. Jednalo sa o mikroregióny³:

- SOMUD - Spoločenstvo obcí mikroregiónu Uličská dolina,
- Združenie obcí mikroregiónu BOROLO,
- Združenie pre rozvoj turizmu v mikroregióne Koromľa a okolie,
- Trojhraníče - združenie obcí.

Anketa obsahovala 29 otázok zameraných na mikroregionálnu a cezhraničnú spoluprácu obcí v zložitých socio-ekonomických podmienkach v blízkosti Schengenskej hranice. Návratnosť ankiet, ktoré boli zaslané mailom dosiahla takmer 70 % úspešnosť. Celkovo sa ankety zúčastnilo 24 starostov prihraničných obcí. Výsledkom je analýza ankety Cieľom analýzy ankety je zhrnutie zistení vo vybraných okruhoch a návrh riešenie pre každý okruh. Pozornosť nevenujeme presnej analýze po jednotlivých otázkach aj s percentuálnym vyjadrením odpovedí, vypichneme iba niektoré. Skôr sa zameriavame na celkové problémy vyplývajúce z odpovedí starostov. Pri vyhodnocovaní ankety sme rozdelili odpovede na otázky do štyroch okruhov, ktoré následne analyzujeme.

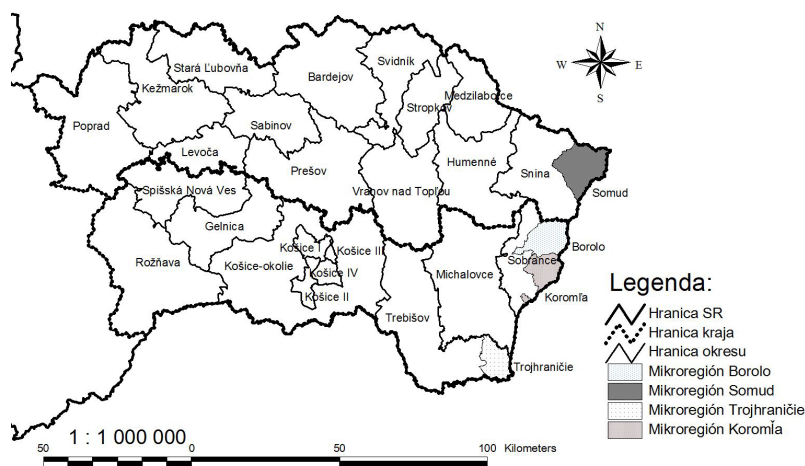
Ankety sa zúčastnili 24 starostovia, ktorých obce patria do vyššie uvedených mikroregionálnych združení, ktoré stručne charakterizujeme.

SOMUD – Spoločenstvo obcí mikroregiónu Uličská dolina

Mikroregión bol zaregistrovaný na Krajskom úrade v Prešove v roku 1998. Nachádza sa v severovýchodnej časti Prešovského samosprávneho kraja v okrese Snina (mapa č. 1). Združuje deväť obcí okresu Snina – Kolbasov, Nová Sedlica, Príslop, Runina, Ruský Potok, Topoľa, Ulič, Uličské Krivé a Zboj. V obciach mikroregiónu žije približne 2900 obyvateľov na ploche 211 km².

Mapa č. 1

Mikroregióny SR-UK prihraničia

AUTOR: Angelovič

3 Názvy uvádzame podľa internetovej stránky Slovenskej agentúry životného prostredia: <http://www.sazp.sk/public/index/index.php>

Združenie obcí mikroregiónu BOROLO

Toto združenie obcí bolo zaregistrované na Krajskom úrade v Košiciach v roku 2003. Mikroregión leží v severovýchodnej časti Košického samosprávneho kraja v okrese Sobrance (mapa č. 1). Združuje desať obcí okresu – Baškovce, Beňatina, Hlivištia, Choňkovce, Inovce, Koňuš, Pohhorod', Ruská Bystrá, Ruskovce a Ruský Hrabovec. V obciach žije 3 370 obyvateľov a celková plocha mikroregiónu je 149 km².

Združenie pre rozvoj turizmu v mikroregióne Koromľa a okolie

Mikroregión Koromľa je zaregistrovaný na Krajskom úrade Košice od roku 2000. Nachádza sa vo východnej časti Košického samosprávneho kraja, južne od mikroregiónu BOROLO (mapa č.1). Združuje dvanásť obcí okresu Sobrance – Husák, Kolibarovce, Koromľa, Krčava, Orechová, Petrovce, Porúbka, Priekopa, Tibava, Vojnatina, Vyšné Nemecké a Záhor. Obce mikroregiónu majú spolu 4 409 obyvateľov, ktorý žijú na ploche 114 km².

Trojhraničie - združenie obcí

Mikroregión Trojhraničie je zaregistrovaný od roku 2004 na Krajskom úrade v Košiciach. Leží v juhovýchodnej časti Košického samosprávneho kraja v okrese Trebišov. Združuje osem obcí okresu – Bačka, Biel, Boľany, Čierna, Dobrá, Leles, Malé Trakany, Veľké Trakany a jedno mesto Čierna nad Tisou. Celkovo žije na území mikroregiónu 12 120 obyvateľov na ploche 114 km².

MEDZIOBECNÁ SPOLUPRÁCA A HRANICA

V tejto skupine otázok panovala výrazná zhoda. Takmer všetci starostovia považovali medziobecnú spoluprácu za výhodnú pre svoju obec. Najčastejšou formou medziobecnej spolupráce bolo riešenie spoločných projektov. V projektoch, ktoré riešili za pomoci mikroregiónu prevažovalo spracovanie Plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR), rozvoj turizmu a ochrana životného prostredia. Iba v minimálnej miere sa objavovala cezhraničná spolupráca s Ukrajinou (s mestom Perečín a so slovenskou ZŠ v Užhorode), založená skôr na kultúrnej blízkosti ako ekonomickej výhodnosti. V tejto rovine sme identifikovali viacero problémov spojených s procesmi cezhraničnej spolupráce.

Problémy:

- neexistencia adekvátneho partnera na Ukrajinskej strane - medziobecné združenia tam existujú vo forme Selských rád, (pozri napr. Сільська рада alebo Selsoviet) čo je však iný model fungovania a problémom sú financie
- problémy samosprávy na ukrajinskej strane hranice – samospráva na Ukrajine existuje, ale nemá kompetencie a hlavne financie sú centralizované
- rozdielnosť konkrétnych spoločných problémov, vyplývajúcich s rozdielného postavenia samospráv na oboch stranách hranice, hoci je množstvo spoločných problémov cezhraničná spolupráca nie je témou dňa

Návrhy riešení:

- decentralizácia a prenos kompetencií a financií na samosprávy na Ukrajinskej strane (to je však dlhodobý neriešený problém)

- Slovenské mikroregionálne združenia by v tomto procese (ak raz nastane...) mohli zohrávať kľúčovú úlohu pri prenose skúseností (aspoň v Zakarpatskej oblasti)
- zamerať sa na spoluprácu s mestami, ktoré môžu na Ukrajinskej strane plniť funkciu prirodzeného lídra regiónu

Mikroregionálne združenia sú podľa názoru starostov dobrým modelom fungovania medziobecnej spolupráce. Pre rozvoj cezhraničnej spolupráce s Ukrajinou sú mikroregionálne združenia málo funkčným modelom.

MUNICIPALIZÁCIA OBCÍ

Municipalizácia je dobre fungujúcim modelom riadenia samosprávy odskúšaným napr. v škandinávskych krajinách. V slovenských pomeroch mala byť municipalizácia druhým krokom decentralizácie verejnej správy. Pokus o realizáciu v Slovenských pomeroch však nebol dotiahnutý do konca (pozri napr. Žárska, E., Šebová, M., 2005).

V kontexte potreby komunálnej reformy sa argumentuje hlavne rozsiahlou sieťou malých sídiel, za ktoré sú považované obce do 1000 obyvateľov. V tejto kategórii je na Slovensku až 70% obcí. Vo veľkostnej kategórii do 500 obyvateľov je približne 43% obcí, ktoré sa nachádzajú najmä v nedostatočne rozvinutých regiónoch východného a stredného Slovenska (Tichý 2003).

Pri presadzovaní zmien na komunálnom stupni verejnej správy sa argumentuje aj ďalšími faktami ako úspory, súvisiace s redukciou administratívneho aparátu a zároveň s širšími možnosťami zabezpečenia kvalifikovaných a schopných pracovníkov v komunálnej sfére, ktorých bude možné stabilizovať. Menší počet samosprávnych jednotiek s vyšším počtom obyvateľov by zabezpečilo vyššiu efektivitu a výkonnosť samosprávnych orgánov a administratívy. Efektívnou municipalizáciou obcí by bolo možné odstránenie problémov, ktoré vznikajú pre roztrieštenosť finančných zdrojov medzi obce, čím vznikajú a zároveň rastú rozdiely medzi bohatými a chudobnými obcami. Vznik spoločných obecných úradov na Slovensku by mohol prispieť k skvalitneniu fungovania územných samospráv na najnižšej úrovni, čo by mohlo prispieť k revitalizácii vidieckych sídiel. Komunálne reformy spojené s procesom municipalizácie, prebehli v minulosti v západnej Európe. Boli realizované na báze dobrovoľnosti alebo na základe zákona. V rámci nich došlo k výraznej redukcii počtu najnižších samosprávnych jednotiek napr. v Belgicku (z 2359 na 589), v Dánsku (z 1388 na 275) a vo Švédsku (z 2500 na 288), pričom tieto procesy trvali niekoľko rokov (Ištók, Klamár 2004).

Problémom municipalizácie obcí na základe mikroregionálnych združení sa venuje Slavík a kol. (2005). Vo svojej práci identifikovali mikroregióny a ich centrá na základe analýzy dochádzky za prácou a do škôl. Pre potreby určenia centier autori použili viacero ukazovateľov ako napr. centrá osídlenia podľa počtu obyvateľov, historickej kontinuity, administratívne centrá, školské a zdravotnícke centrá, centrá dochádzky do škôl a zamestnania či matričné, finančné a dopravné centrá. Pre centrá komplexných mikroregiónov na území SR tak bolo identifikovaných 219 sídiel. Po zohľadnení viacerých kritérií, identifikovali spolu 160 komplexných mikroregiónov na území slovenskej republiky. Tieto mikroregióny môžeme považovať za návrh optimálneho územno-správneho usporiadania pre potreby realizácie komunálnej reformy na základe municipalizácie obcí (Slavík a kol. 2005).

Ďalším modelom pre municipalizáciu obcí je vytvorenie spoločného obecného úradu. Spoločný obecný úrad predstavuje výkonný orgán bez právnej subjektivity so zmluvne presne určeným rozsahom pôsobnosti. Jeho členmi musia byť aspoň dve obce, pričom spoločné obecné úrady majú zabezpečovať komplexné verejnoprávne služby a sú dobrovoľnou formou spolupráce (Lovacká 2006). Podľa oficiálneho zoznamu Ministerstva vnútra SR je k 15.12.2011 na území SR 235 spoločných obecných úradov (Spoločné obecné úrady).

Z hľadiska veľkostnej štruktúry obcí je slovensko-ukrajinské pohraničie ideálnym priestorom pre združovanie obcí. Drvivá väčšina opýtaných starostov (83%) si myslí, že mikroregionálne združenia sú dobrým modelom pre municipalizáciu a rovnaký počet starostov by si vedel predstaviť aj transformáciu „svojho“ mikroregiónu na municipalitu.

Problémy:

- veľkostná štruktúra obcí (obce nie sú schopné sami efektívne zabezpečovať svoje fungovanie) – municipalizácia však nie je témou dňa a problém ostáva neriešený,
- neefektívny manažment - výber starostu je často riadený veľkosťou rodiny bývajúcej v obci a nie jeho manažérskymi schopnosťami,
- odliv mozgov – z prihraničných obcí odchádzajú mladí, vzdelaní ľudia, ti ktorí tam ostanú často nemajú záujem na rozvoji svojho okolia.

Návrhy riešení:

- vytvorenie mechanizmu pre riadenie málo početných obcí podľa vzoru municipalít, čo by umožnilo akumulovať prostriedky, ale aj sociálny kapitál pre efektívnejší manažment (existujúce mikroregióny môžu byť dobrým štartom) a naštartovalo rozvoj pohraničia a možno viedlo aj návratu obyvateľstva,
- právne rozšírenie právomocí mikroregionálnych združení, spojené s možnosťou presunu kompetencií.

Viacere z týchto obcí zápasia s existenčnými problémami a nie sú schopné efektívne zabezpečovať všetky im zverené funkcie. Čiastkovým riešením je právna pomoc vo forme spoločných úradov. Podľa nášho názoru je bude v budúcnosti potrebné pristúpiť k municipalizácii obcí. Viaceré municipality by mohli vzniknúť aj na základe mikroregionálnych združení.

EUROREGIÓN Y

Na slovensko-ukrajinskej hranici funguje jeden euroregión – Karpatský euroregión. Všetci opýtaní starostovia poznali tento euroregión a väčšina sa zúčastňovala aj jeho aktivít či už ako obec alebo ako mikroregión. Naproti tomu drvivá väčšina tvrdila, že Karpatský euroregión nepomáha rozvoju ich obce, ani rozvoju cezhraničnej spolupráce, ani mikroregionálnym združeniam obcí a teda nespĺňa ich očakávania.

Problémy:

- nefunkčnosť Karpatského euroregiónu – jeho idea je vzdialená problémom jednoduchých ľudí priamo na Schengenskej hranici,
- veľkosť euroregiónu, jeden z najväčších v Európe,
- nevhodnosť tejto formy spolupráce pre podmienky Schengenskej hranice.

Návrhy riešení:

- rozdelenie euroregiónu na viacero menších, efektívnejších celkov, ktoré by zohľadňovali špecifiká priestoru (napr. rozdelenie podľa štátnych hraníc), čo by umožňovalo efektívnejšie riadenie cezhraničnej spolupráce,

- pretransformovanie fungovania euroregionálnej spolupráce, možno na základe podmienok ENPI (European Neighbourhood Policy) alebo prechod na EGTC (European Grouping of Territorial Cooperation)
- vytvorenie štruktúr pre riadenie medziobecných zoskupení a zlepšenie možností ich cezhraničnej spolupráce v rámci novovytvorených euroregiónov.

Karpatský euroregión neponúka podľa starostov prihraničných obcí riešenia pre ich rozvoj. Od jeho vzniku sa zmenila situácia na vonkajších hraniciach Európskej únie a celkové legislatívne aj politické prostredie. Okrem toho, „vedenie“ euroregiónu zanedbáva propagáciu svojich činností a starostovia ani nevedia s akým typom problémov by sa mali na euroregión obrátiť. Podľa našich zistení, bude potrebná výrazná reforma fungovania euroregiónu.

„POLOHA OBCÍ“ A PRIORITNÉ PROBLÉMY POHRANIČIA

V rámci dotazníkového prieskumu sme sa pokúšali zistiť, ako vnímajú svoje postavenie starostovia obcí v rámci priestoru, pričom sme im ponúkli dve hľadiská – priestorové a socio-ekonomické. Starostovia nevnímali svoju polohu ako nevýhodu pre rozvoj. Naopak veľmi zle vnímali socio-ekonomickú situáciu vo svojom regióne.

Problémy:

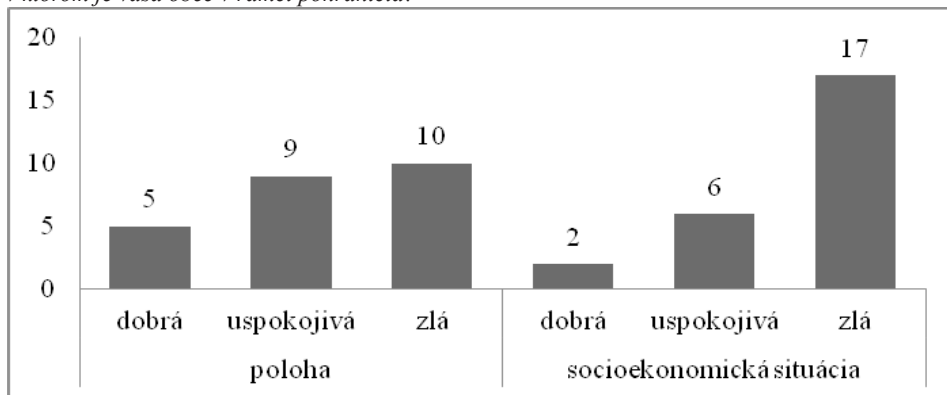
- skúmané pohraničie je mimo záujmu vládnych orgánov aj orgánov VUC, ktoré v časoch hospodárskej krízy riešia závažnejšie problémy,
- poloha pri Schengenskej hranici je značnou bariérou rozvoja, ktorá so sebou nesie komplexný rad problémov, predovšetkým socio-ekonomických, vyplývajúcich z nevhodnej demografickej štruktúry, veľkostnej štruktúry obcí, absencie investícií...,
- prioritnými problémami pohraničia sú podľa starostov sociálny rozvoj, neexistujúca výrobná sféra a neexistujúci cestovný ruch.

Návrhy riešení:

- prostredníctvom mikroregiónov spropagovať problémy pohraničia a venovať im väčšiu pozornosť na štátnej, VUC aj miestnej úrovni,
- vytvoriť mechanizmus pomoci znevýhodnením obciam na Schengenskej hranici – financie, manažment, rozvoj ľudských zdrojov napr. v rámci VUC,
- jasne si zdefinovať prioritné problémy a venovať sa predovšetkým ich riešeniu (nesústrediť sa na čiastkové riešenia viacerých problémov, radšej vybrať menej, ale venovať im väčšiu pozornosť),
- skĺbiť riešenie problémov na viacerých úrovniach (štát, VUC, mikroregióny) a hľadať špecifické možnosti riešenia – možnosti školení pre starostov z prihraničných obcí ako spolupracovať s druhou stranou, aké možnosti spolupráce ponúka legislatíva SR, EU alebo ako môže prispieť VUC, euroregión či mikroregión k cezhraničnej spolupráci a zlepšeniu situácie.

Pohraničie je už zo svojej podstaty perifériou. Tento fakt je ešte zosilnený ak je hranica výraznou bariérou. Schengenskú hranicu môžeme považovať za výraznú bariéru, za poslednú „skutočnú“ hranicu v Európe. V Slovenských pomeroch je od čias reštrukturalizácie venovaná minimálna pozornosť periférnym oblastiam. Problémy v týchto oblastiach sa kumulujú a ich dlhodobé neriešenie je vážnym problémom.

Graf č. 1 Odpovede starostov obcí na otázku: Ako posudzujete postavenie oblasti (okresu, kraja) v ktorom je vaša obec v rámci pohraničia?

Zdroj: Autor

ZÁVER

Z nášho malého prieskumu je zrejmé, že starostovia vítajú mikroregionálne združenia obcí ako dobrý model fungovania medziobecnej spolupráce, ktorý môže napomôcť rozvoju prihraničných obcí. Pre lepšie fungovanie je však tomuto problému potrebné venovať zvýšenú pozornosť po legislatívnej stránke. Mikroregionálne združenia sa nejavia ako dobrý model pre rozvoj cezhraničnej spolupráce obcí v tomto prostredí, nakoľko na Ukrajinskej strane neexistuje relevantný partner. Zaujímavé je zistenie, že starostovia nevnímali svoju geografickú polohu ako negatívum pri rozvoji. Skôr zle bola vnímaná socio-ekonomická situácia v regióne. Negatívne bol starostami obcí vnímaný aj Karpatský euroregión.

LITERATÚRA

СИЛЬСЬКА РАДА. Dostupné na:

http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B0, cit. [10.10.2011]

EUROPEAN GROUPING OF TERRITORIAL COOPERATION. Dostupné na:

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/gect/index_en.htm, cit. [24.9.2011]

GAJDOŠ, P. (2004): *Typológia regionálnej diferenciácie SR*. In: Faltán, L., Pašiak, J. (eds.): Regionálny rozvoj Slovenska. Východiská a súčasný stav. Bratislava: SÚ SAV 2004, s. 54 - 78.

EUROPEAN NEIGHBOURHOOD POLICY: FUNDING. Dostupné na:

http://ec.europa.eu/world/enp/funding_en.htm, cit. [24.9.2011]

IŠTOK, R., KLAMÁR, R. (2005): *Geografické aspekty vytvárania spoločných obecných úradov kontexte mikroregionálnej medziobecnej spolupráce*. In: Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis Comenianae. Geographica. Supplementum No. 3, Bratislava : Univerzita Komenského, 2005, s. 221-228.

IŠTOK, R., TEJ, J. (2004): *Perspektívy reformy územnej samosprávy na miestnej úrovni v kontexte sídelnej štruktúry Slovenska*. In: Acta Facultatis Studiorum Humanitatis et Naturae Universitatis Prešovensis. Prírodné vedy, r. XLII, Folia geographica, 7, s. 62-74.

- MIKROREGIÓNY SR: Dostupné na: <http://www.sazp.sk/mikroregiony/>, cit. [2.10.2011]
- KRNÁČ, J. (2004): *Inštitucionálne zabezpečenie regionálneho rozvoja v podmienkach Banskobystrického kraja*. Regionálny rozvoj Slovenska v európskych integračných kontextoch, Bratislava, 2004, s. 52-65.
- LOVACKÁ, S. (2006): *Geografické aspekty komunálnej reformy. Teoretické východiská*. In: Ištók, R. (ed). Transformácia politicko-priestorových systémov a systémov demokracie v kontexte globalizácie, Prešov: Prešovská univerzita, 2006, s. 133 – 175, ISBN 80-8068-500-2
- PUSTÁ, B., NEMETHYOVÁ, B., (2010): *Vplyv vybraných endogénnych faktorov na rozvoj mikroregiónu Dolina Čergova*. Elektronický zdroj: Zborník vedeckých prác doktorandov , mladých vedeckých a pedagogických pracovníkov “Mladí vedci 2010“. Univerzita Konštantína filozofa v Nitre.
- PUSTÁ, B. (2011): *Mikroregionálne združenia obcí ako jedna z možností rozvoja vidieckych sídel v kontexte ich transformácie*. In: Acta Facultatis Studiorum Humanitatis et Naturae Universitatis Prešovensis. Prírodné vedy, r. LII, Folia geographica, 17, s. 314-322.
- SELISOVIET. Dostupné na: <http://en.wikipedia.org/wiki/Selsoviet>, cit. [10.10.2011]
- SLAVÍK, V. a kol. (2005): Analýza mikroregiónov SR. Katedra humánnej geografie a demogeografie pre Úrad vlády SR. Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava, 38 s. http://www.government.gov.sk/decentralizacia/dokumenty/mikroregiony_sr.pdf.
- SLAVÍK, V. (2003): Reforma verejnej správy v SR. Priestorové aspekty. Katedra humánnej geografie a demogeografie. Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava. <http://www.infostat.sk/vdc/pdf/slavikdoc.pdf>.
- SPOLOČNÉ OBECNÉ ÚRADY. Dostupné na: <http://www.minv.sk/?spolocne-obecne-urady>, cit. [3.2.2012]
- ŠIKULA, M (ed.)(2010): *Stratégia rozvoja slovenskej spoločnosti (Zhrnutie)*. Vypracovaná v rámci projektu *Vízia a stratégia rozvoja slovenskej spoločnosti* schváleného vládou SR uznesením č. 906 z 25. októbra 2006. Slovenská akadémia vied, Bratislava, február 2010, s. 36-37.
- TICHÝ, D. (2003): *Riešením sú spoločné obecné úrady. Finančno-ekonomické nástroje na efektívne riešenie rozdrobenosti obcí*. In: Verejná správa, 58, 1, s. 22-23.
- Zákon č. 83/1990 Z.z. o združovaní občanov. Dostupné na: http://www.uips.sk/sub/uips.sk/images/OddMladezASport/Mladez/1990_83_Z.pdf, cit. [3.10.2011]
- Zákon č. 213/1997 Z.z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby. Dostupné na: <http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~/Main/TArticles.ascx&LngID=0&zzsrlnkid=5229159&phContent=~/ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=13686&pa=15169>, cit. [3.10.2011]
- Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení. Dostupné na: <http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/zakon-o-obecnom-zriadeni/>, cit. [3.10.2011]
- Zákon č. 40/1964 Z.z. občiansky zákonník. Dostupné na: <http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/obciansky-zakonnik/>, cit. [3.10.2011]
- ŽÁRSKA, E., ŠEBOVÁ, M., (EDS.) (2005): *Decentralizácia verejnej správy Slovenskej republiky*. Ekonomická univerzita v Bratislave. Bratislava.

SELECTED ISSUES OF THE MICROREGIONAL ASSOCIATION OF MUNICIPALITIES LOCATED AT THE SLOVAK-UKRAINIAN BORDER*Summary*

The aim of our paper was to assess how the microregional association of municipalities work and run, and that was to be found out by means of a questionnaire survey. We chose to focus on four problematic areas: cooperation between communities, municipalization of communities, euroregion and location of communities. The microregional associations of communities represent a good model of cooperation among communities, but they are almost impossible to use when considering the over-board cooperation with the Ukraine. The mayors of communities incline to the municipalization of municipalities, and they see that process as a way how to escape the unfavourable situation their municipalities are in, yet the process of municipalization has been stopped in Slovakia. The relationship between the Carpathian euroregion and microregional associations was evaluated by the mayors as negative. According to our findings it is necessary to address the peripheral areas more closely, which are thus becoming not only a spatial but also a socio-economical periphery.

Recenzovali: *Doc. RNDr. Vladimír Slavík, CSc.*
 Doc. RNDr. Radoslav Klamár, PhD.